

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Тернопільської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Тернопільської області в IV кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Тернопільської області** у IV кварталі 2024 року свідчать, що, зважаючи на війну, брак кваліфікованих працівників, подорожчання енергоносіїв, сировини та матеріалів, респонденти очікували обсяги виробництва товарів і послуг в Україні на поточному рівні та стримано оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалося зростання цін. Девальваційні очікування залишалися високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- обсяги виробництва товарів та послуг в Україні на поточному рівні: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 9.1%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.4%;
- зростання цін на товари та послуги: 63.6% респондентів очікували, що зростання цін не перевищить 10.0% (як у попередньому кварталі), у цілому по Україні – 46.3%. Головними чинниками інфляції респонденти називали воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікувало 81.8% респондентів (як у попередньому кварталі), у цілому по Україні – 92.8%;
- незмінного фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.2%), у цілому по Україні – «мінус» 1.2 % (таблиця);
- збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції у тому числі на зовнішньому ринку: баланси відповідей – по 20.0% (у попередньому кварталі – 0.0% та 20.0% відповідно (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.0% та 7.7% відповідно;
- збільшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар вищими темпами: баланси відповідей – по 30.0% відповідно (у попередньому кварталі – по 9.1% відповідно) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 1.3% та 9.3% відповідно;
- зростання кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – 9.1% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 6.6%;
- уповільнення зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства: баланс відповідей – 72.7% (у попередньому кварталі – 90.0%). Респонденти також очікували зростання цін на товари / послуги власного виробництва: баланс відповідей – 60.0% (як у III кварталі 2024 року) (графік 6). На подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливали ціни на енергоносії, ціни на сировину та матеріали (вплив чинника посилюється), вартість трудових ресурсів та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- уповільнення зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 50.0% і 60.0% відповідно (у попередньому кварталі – 63.6% і 70.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що стримують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників, а також занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

Очікування підприємств щодо потреб у позикових коштах найближчим часом посилилися (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (63.6%), схильні запозичувати виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом пом'якшилися (графік 9). Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали занадто високі ставки за кредитами, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави (графік 10).

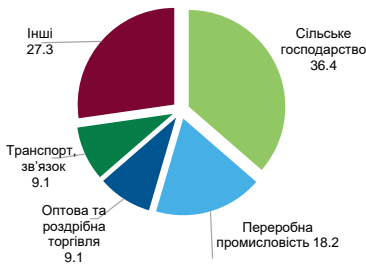
Усі респонденти області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

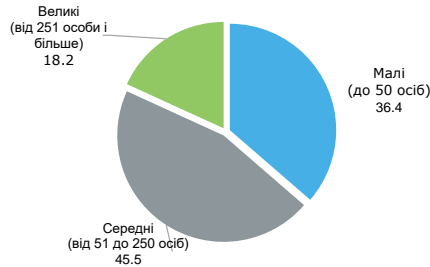
- поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий: баланс відповідей – 27.3% (одні з найвищих оцінок серед регіонів) (у попередньому кварталі – 18.2%), у цілому по Україні – «мінус» 6.1%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився й оцінювався як нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у попередньому кварталі – 0.0%);
- підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей: баланс відповідей – 22.2% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 30.0%).

Паспорт вибірки^{1, 2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

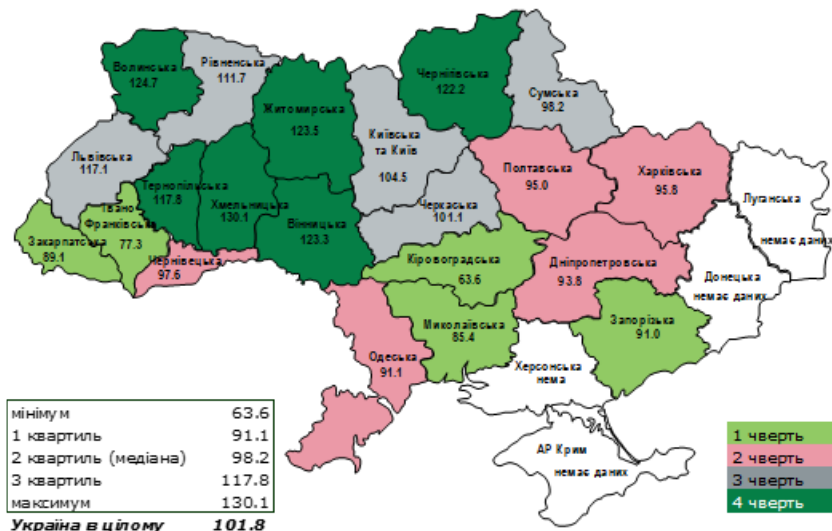

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 31 жовтня – 22 листопада 2024 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

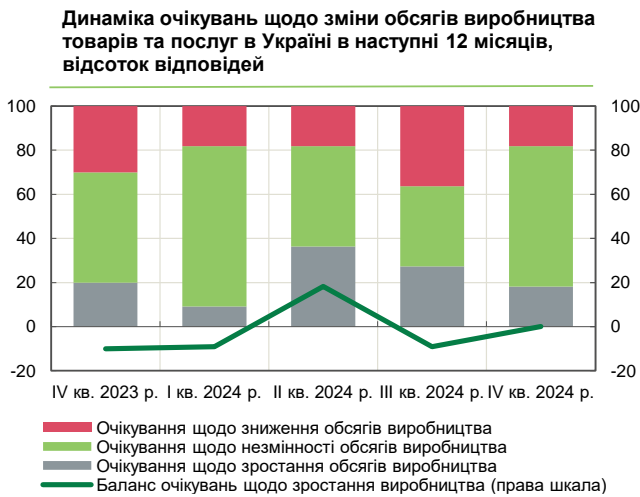
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Тернопільської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	10.0	-10.0	30.0	-18.2	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	20.0	0.0	44.4	0.0	20.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-30.0	-10.0	11.1	9.1	30.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-9.1	-9.1	11.1	9.1	30.0
кількості працівників	18.2	9.1	-10.0	0.0	9.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

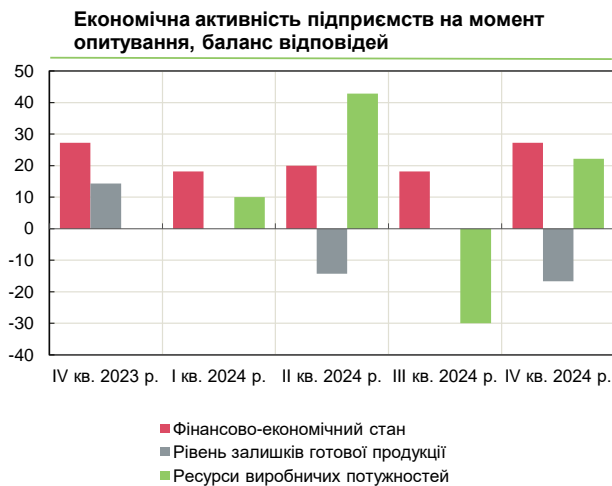
Графік 1

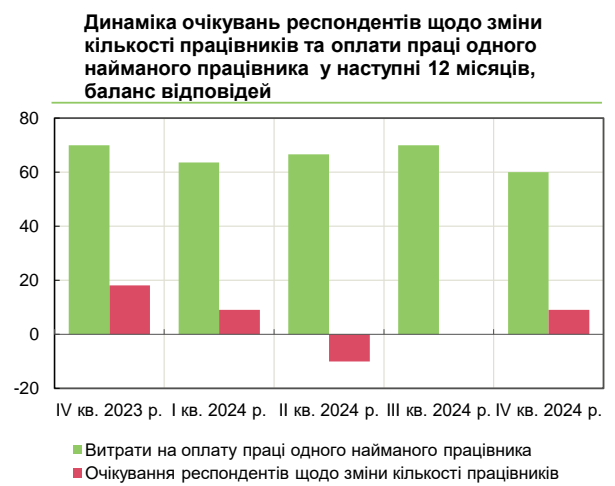
Графік 2

Графік 3

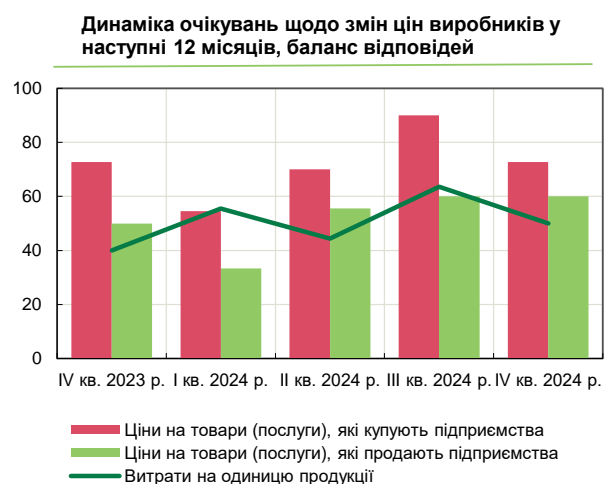
Графік 4

Графік 5

Графік 6

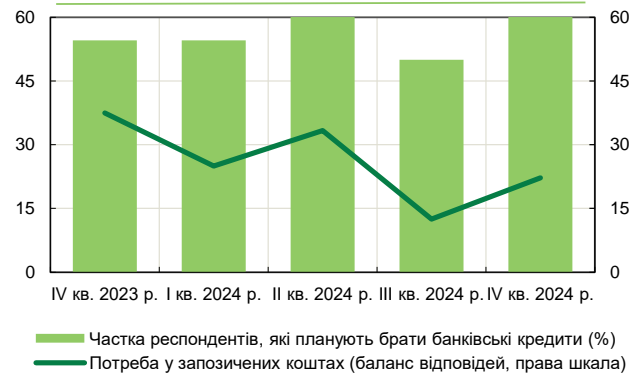
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

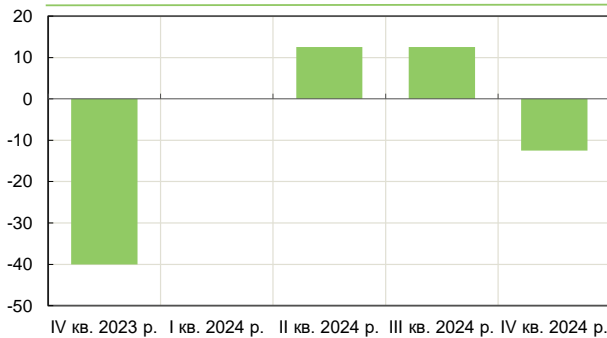
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

